

نور مبین

تفسیر سرائی آراء کریم

جزء ۵-۸ ج

تدوین:

محمدحسن کلیدری

سرشناسه	: کلیدری، مہمقدمسن، ۱۳۳۲.
عنوان و نام پدیدآور	: نور مبین: تفسیر سؤالی قرآن کریم، تدوین مہمقدمسن کلیدری.
مشخصات ظاہری	: ۸ ج.
شابک	: دوره ۹-۲۰-۹۹۷۵-۹۶۴-۹۷۸-۸۷-۰-۹۹۷۵-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
عنوان دیگر	: پاسخ‌های کوتاه و تفصیلی بہ یکصدوچهارده سؤال قرآن.
عنوان دیگر	: تفسیر سؤالی قرآن کریم.
موضوع	: قرآن -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها.
موضوع	: تفسیر شیعه -- قرن ۱۴ -- پرسش‌ها و پاسخ‌ها.
رده‌بندی کنگره	: ۹۱۳۸۷ ن ۸۳۵ ک/ BP۹۸
رده‌بندی دیوئی	: ۲۹۷/۱۷۹۰۷۶
بہ کتابشناسی ملی	: ۱۵۴۰۴۴۴

ناشر پیام کلیدر

Payam.kalidar.com

مشهد: بلوار پید فکوری - شقات ۲ - پلاک ۲۷

تلفن: ۰۹۱۵۳۱۵۸۸۷ - ۰۹۱۵۳۱۸۷۴۶

نور مبین (جلد ۸)

(تفسیر سؤالی قرآن کریم)

محمد حسن کلیدری

نمونه خوان و مصحح: حجة الاسلام سید ابراهیم موسوی فاینر (۰۹۱۵۱۲۹۹۱۲۹)

حروف نگار و صفحه پرداز: مغنی زاده (۱۳۶۳)

امور فنی چاپ: دقت مشهد

تعداد صفحات: ۴۱۶ صفحه وزیری

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

قیمت: ۲۲۰۰۰ تومان، جلد شومیز

قیمت: ۲۵۰۰۰ تومان، جلد گالینگور

شابک اصلی: ۰۰-۸۷-۹۹۷۵-۹۶۴-۹۷۸

شابک دورهای: ۰۹-۲۰-۹۹۷۵-۹۶۴-۹۷۸

حق چاپ، برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
بخش اول	۱۷
فصل اول: سوره نساء - آیات ۸۰ و ۸۱ و ۸۲	۱۸
مفهوم کلی	۱۸
خلاصه فصل اول: اطاعت از رسول اطاعت از خداست	۱۹
سؤالات تحقیقی	۱۹
پاسخ‌های کوتاه	۲۱
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی	۲۲
فصل دوم: سوره نساء - آیات ۸۲ و ۸۳	۳۵
مفهوم کلی	۳۵
خلاصه فصل دوم: لزوم حفظ اسرار سرّی مسلمانان	۳۶
سؤالات تحقیقی	۳۷
پاسخ‌های کوتاه	۳۸
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی	۳۹
فصل سوم: سوره نساء - آیات ۸۵ و ۸۶ و ۸۷	۵۲
مفهوم کلی	۵۲
خلاصه فصل سوم: مسئولیت دعوت به نیکی یا بدی * تحیت و سلام	۵۳
سؤالات تحقیقی	۵۳
پاسخ‌های کوتاه	۵۴
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی	۵۵
فصل چهارم: سوره نساء - آیات ۸۸ و ۸۹	۶۵

مفهوم کلی.....	۶۵
خلاصه فصل چهارم: شدت عمل با منافقانی که در مکه ماندند و با کفار همکاری داشتند.....	۶۶
سؤالات تحقیقی.....	۶۶
پاسخ‌های کوتاه.....	۶۷
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۶۸
فصل پنجم: سوره نساء - آیه ۹۰.....	۷۷
مفهوم کلی.....	۷۷
خلاصه فصل پنجم: ☆ احترام به میثاق صلح ☆ عدم تعرض به افراد بی طرف.....	۷۸
سؤالات تحقیقی.....	۷۸
پاسخ‌های کوتاه.....	۷۹
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۷۹
فصل ششم: سوره نساء - آیه ۹۱.....	۸۶
مفهوم کلی.....	۸۶
خلاصه فصل ششم: ☆ شدت عمل با منافقین (آنما که برای حفظ منافع خود می‌خواهند همه را دوست بدارند).....	۸۷
سؤالات تحقیقی.....	۸۷
پاسخ‌های کوتاه.....	۸۸
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۸۸
فصل هفتم: سوره نساء - آیات ۹۲ و ۹۳.....	۹۳
مفهوم کلی.....	۹۳
خلاصه فصل هفتم: حکم چند نوع قتل (خطا و عمد، مؤمن و...).....	۹۴
سؤالات تحقیقی.....	۹۵

۹۶	پاسخ‌های کوتاه
۹۷	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۱۱۰	فصل هشتم: سورة نساء - آیه ۹۴
۱۱۰	مفهوم کلی
	خلاصه فصل هشتم: ☆ اقدام شتابزده و کشتن بی تحقیق ممنوع! ☆ به کسانی که
۱۱۱	اظهار اسلام می‌کنند نگویید مسلمان نیستید
۱۱۲	سؤالات تحقیقی
۱۱۲	پاسخ‌های کوتاه
۱۱۳	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۱۲۱	فصل نهم: سورة نساء - آیه ۹۵ و ۹۶
۱۲۱	مفهوم کلی
۱۲۲	خلاصه فصل نهم: جهاد و عزات معنوی مجاهدان
۱۲۲	سؤالات تحقیقی
۱۲۳	پاسخ‌های کوتاه
۱۲۳	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۱۳۳	بخش دوم:
۱۳۴	فصل اول: سورة نساء - آیات ۹۷ و ۹۸ و ۹۹
۱۳۴	مفهوم کلی
۱۳۵	خلاصه فصل اول: سرانجام شوم آنانکه از هجرت سر باز زنند
۱۳۶	سؤالات تحقیقی
۱۳۶	پاسخ‌های کوتاه
۱۳۷	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۱۴۷	فصل دوم: سورة نساء - آیه ۱۰۰
۱۴۷	مفهوم کلی

خلاصه فصل دوم: سازندگی و تأثیر دنیوی و اخروی هجرت.....	۱۴۸
سؤالات تحقیقی.....	۱۴۸
پاسخ‌های کوتاه.....	۱۴۹
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۱۴۹
فصل سوم: سوره نساء - آیه ۱۰۱.....	۱۵۵
مفهوم کلی.....	۱۵۵
خلاصه فصل سوم: حکم نماز مسافر.....	۱۵۵
سؤالات تحقیقی.....	۱۵۶
پاسخ‌های کوتاه.....	۱۵۶
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۱۵۷
فصل چهارم: سوره نساء - آیه ۱۰۲.....	۱۶۳
مفهوم کلی.....	۱۶۳
خلاصه فصل چهارم: حکم نماز خف.....	۱۶۴
سؤالات تحقیقی.....	۱۶۴
پاسخ‌های کوتاه.....	۱۶۵
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۱۶۶
فصل پنجم: سوره نساء - آیات ۱۰۳ و ۱۰۴.....	۱۷۵
مفهوم کلی.....	۱۷۵
خلاصه فصل پنجم: * کاستن از نماز در مسافرت و عذر حوائض * در تعقیب دشمن سستی نکنید.....	۱۷۶
سؤالات تحقیقی.....	۱۷۷
پاسخ‌های کوتاه.....	۱۷۸
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۱۷۸
فصل ششم: سوره نساء - آیات ۱۰۵ و ۱۰۶.....	۱۸۶

۱۸۶	..... مفهوم کلی
۱۸۷	..... خلاصه فصل ششم: داوری از روی شرایع و احکام
۱۸۷	..... سؤالات تحقیقی
۱۸۸	..... پاسخ‌های کوتاه
۱۸۹	..... سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۱۹۷	..... فصل هفتم: سوره نساء - آیات ۱۰۷ و ۱۰۸ و ۱۰۹
۱۹۷	..... مفهوم کلی
۱۹۸	..... خلاصه فصل هفتم: در مورد دفاع از خائنان
۱۹۸	..... سؤالات تحقیقی
۲۰۰	..... پاسخ‌های کوتاه
۲۰۱	..... سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۲۱۱	..... فصل هشتم: سوره نساء - آیات ۱۱۰ و ۱۱۱ و ۱۱۲
۲۱۱	..... مفهوم کلی
۲۱۲	..... خلاصه فصل هشتم: برای گناهکاران نوبه از اسلام
۲۱۲	..... سؤالات تحقیقی
۲۱۳	..... پاسخ‌های کوتاه
۲۱۴	..... سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۲۲۱	..... فصل نهم: سوره نساء - آیات ۱۱۳ و ۱۱۴
۲۲۱	..... مفهوم کلی
۲۲۲	..... خلاصه فصل نهم: تصمیمات سرّی منافقین در جلسات شبانه
۲۲۲	..... سؤالات تحقیقی
۲۲۱	..... پاسخ‌های کوتاه
۲۲۳	..... سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۲۳۰	..... فصل دهم: سوره نساء - آیات ۱۱۵ و ۱۱۶

مفهوم کلی.....	۲۳۰
خلاصه فصل دهم: جایگاه کسی که آگاهانه با پیامبر ۹ ستیز کند جهنم است.....	۲۳۱
سؤالات تحقیقی.....	۲۳۱
پاسخ‌های کوتاه.....	۲۳۲
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۲۳۳
بخش سوم:.....	۲۴۱
فصل اول: سوره نساء - آیات ۱۱۷ تا ۱۲۱.....	۲۴۲
مفهوم کلی.....	۲۴۲
خلاصه فصل اول:.....	۲۴۳
مشریان فتنه‌ها و شیطان را پرستش می‌کنند.....	۲۴۳
سؤالات تحقیقی.....	۲۴۴
پاسخ‌های کوتاه.....	۲۴۵
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۲۴۷
فصل دوم: سوره نساء - آیات ۲۲ و ۱۱ و ۱۲۴.....	۲۶۱
مفهوم کلی.....	۲۶۱
خلاصه فصل دوم: عزت و ذلت و بهشت و جهنم هر انسان به عمل او بستگی دارد.....	۲۶۲
سؤالات تحقیقی.....	۲۶۳
پاسخ‌های کوتاه.....	۲۶۴
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۲۶۵
فصل سوم: سوره نساء - آیات ۱۲۵ و ۱۲۶.....	۲۷۵
مفهوم کلی.....	۲۷۵
خلاصه فصل سوم: عمل صالح همراه با تسلیم بی چون و چرای خدا، اجر دارد.....	۲۷۵

سؤالات تحقیقی.....	۲۷۶
پاسخ‌های کوتاه.....	۲۷۷
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۲۷۸
فصل چهارم: سورة نساء - آیه ۱۲۷.....	۲۸۵
مفهوم کلی.....	۲۸۵
خلاصه فصل چهارم: احکام حقوق مالی و اجتماعی زنان و دختران و پسران یتیم و ارث آنها.....	۲۸۶
سؤالات تحقیقی.....	۲۸۷
پاسخ‌های کوتاه.....	۲۸۸
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۲۸۸
فصل پنجم: سورة نساء - آیه ۱۱۰ تا ۱۱۲.....	۲۹۷
مفهوم کلی.....	۲۹۷
خلاصه فصل پنجم: حکم مرد نازنینی که از وظایف خود نسبت به همسر سرپیچی می‌کند.....	۲۹۸
سؤالات تحقیقی.....	۲۹۸
پاسخ‌های کوتاه.....	۲۹۹
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۳۰۰
فصل ششم: سورة نساء - آیات ۱۲۹ و ۱۳۰.....	۳۰۶
مفهوم کلی.....	۳۰۶
خلاصه فصل ششم: شرایط چند همسری.....	۳۰۷
سؤالات تحقیقی.....	۳۰۷
پاسخ‌های کوتاه.....	۳۰۸
سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی.....	۳۰۹
فصل هفتم: سورة نساء - آیات ۱۳۱ تا ۱۳۴.....	۳۱۸

مفهوم کلی.....	۳۱۸
خلاصه فصل هفتم: سعادت تنها از راه ایمان بدست می آید.....	۳۱۹
سؤالات تحقیقی.....	۳۱۹
پاسخ های کوتاه.....	۳۲۰
سؤالات و پاسخ های تفصیلی.....	۳۲۲
بخش چهارم:.....	۳۳۳
فصل اول: سورة نساء - آیه ۱۲۵.....	۳۳۴
مفهوم کلی.....	۳۳۴
خلاصه فصل اول: * دستیابی به سعادت دنیوی و اخروی در سایه اجرای عدالت و شریعت بر حق میسر می شود.....	۳۳۵
سؤالات تحقیقی.....	۳۳۵
پاسخ های کوتاه.....	۳۳۶
سؤالات و پاسخ های تفصیلی.....	۳۳۸
فصل دوم: سورة نساء - آیه ۷۴.....	۳۴۷
مفهوم کلی.....	۳۴۷
خلاصه فصل دوم: لزوم تجدیدنظر در ایمان و عمل به دستورات دینی.....	۳۴۸
سؤالات تحقیقی.....	۳۴۸
پاسخ های کوتاه.....	۳۴۹
سؤالات و پاسخ های تفصیلی.....	۳۴۹
فصل سوم: سورة نساء - آیات ۱۳۷ و ۱۳۸ و ۱۳۹.....	۳۵۴
مفهوم کلی.....	۳۵۴
خلاصه فصل سوم: سرانجام اهل ارتداد و از دین برگشته ها. * منافقان مذنب و لجوج و فرصت طلب.....	۳۵۵
سؤالات تحقیقی.....	۳۵۵

۳۵۷	پاسخ‌های کوتاه
۳۵۸	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۳۶۸	فصل چهارم: سوره نساء - آیات ۱۴۰ و ۱۴۱
۳۶۸	مفهوم کلی
۳۶۹	خلاصه فصل چهارم: برخوردهای چندگانه منافقین
۳۷۰	سؤالات تحقیقی
۳۷۲	پاسخ‌های کوتاه
۳۷۴	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۳۹۰	فصل پنجم: سوره نساء - آیات ۱۴۲ و ۱۴۳
۳۹۰	مفهوم کلی
	خلاصه فصل پنجم: خصوصیات اخلاقی منافقین (تردد پیوسته بین اسلام و کفر)
۳۹۱	
۳۹۱	سؤالات تحقیقی
۳۹۲	پاسخ‌های کوتاه
۳۹۲	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۳۹۹	فصل ششم: سوره نساء - آیات ۱۴۴ تا ۱۴۷
۳۹۹	مفهوم کلی
۴۰۰	خلاصه فصل ششم: داشتن روابط دوستی و مودت با کافران
۴۰۱	سؤالات تحقیقی
۴۰۱	پاسخ‌های کوتاه
۴۰۱	سؤالات و پاسخ‌های تفصیلی
۴۱۲	منابع و مآخذ
۴۱۴	آشنایی با آثار انتشارات پیام کلیدر

مقدمه

«قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَ كِتَابٌ مُبِينٌ»^(۱)

انتظار آورنده‌ی قرآن این است که همه مردم و بخصوص مسلمانان که آن را کتاب مقدس دینی و راهنمایی آسمانی و فوق بشری می‌دانند در آن تدبّر کنند، یعنی به ظاهر الفاظ، معانی آن اکتفا ننمایند، بلکه در آن خوب بیندیشند.

خود را، مطالعه سطحی و شنیدن و خواندن بدون دقت در مقصود و غرض آیات خود را مورد سنجش قرار داده است. قرآن از مردم و بویژه از ایمان آورندگان به آن اجمالاً می‌خواهد که در سه مرحله از آن بهره‌مند شوند:

مرحله اول: از جایی که قرآن خواندن آن و استفاده از مفاهیم آن است، چنانکه در آن آمده است: «فَاَقْرَأْ وَ اِنْ شَأْنُكَ شَدِيدٌ»^(۲) (پس هر چه میسر است قرآن بخوانید) و نیز آمده است: «وَرَتَّلِ الْقُرْآنَ تَرْتِلاً»^(۳) (قرآن را شمرده شمرده و با توجه کامل بخوانید).

و البته این خواندن نباید خواندن مانند متکا ضبط صوت باشد که به معانی آن از طرف دستگاه گیرنده‌ی صوت توجهی ندارد. این مسأله «ترتیل» یعنی خوب خواندن و شمرده گفتن مطرح است که شامل پی بردن به معانی الفاظ و در نظر گرفتن مضامین الفاظ و عبارات آن نیز خواهد بود.

مرحله دوم: تدبّر در آن است، چنانکه خود قرآن با لحنی هشدارده، کسانی را که قرآن می‌خوانند یا آن را می‌شنوند، ولی در آن اندیشه نمی‌کنند مورد ملامت و سرزنش قرار می‌دهد که: «أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا»^(۴)

یعنی باید دید چه مطالبی در نظر گوینده‌ی این کلمات بوده است که آن مطالب را در قالب این الفاظ بیان شده است و از این راه، ارتباطی بین گوینده‌ی آن عبارات از یک طرف و خواننده یا شنونده‌ی آنها از طرف دیگر برقرار شود.

۲. سوره‌ی مزمل، آیه ۲۰.

۱. سوره مائده، آیه ۱۶.

۳. سوره محف، آیه ۲۲.

و بالاخره مرحله سوّم: «تمسک جستن» به قرآن است، به طوری که در زندگی فردی و اجتماعی و روابط خانوادگی و مدنی، «قرآن» نه تنها مورد خط‌مشی‌های اصولی آن در زوایای مختلف زندگی افراد جامعه اسلامی حاکم بوده و آثار سازنده‌ی آن در متن زندگی ما مشهود و ملموس باشد، چنانکه در قرآن کریم به این مطلب اشاره می‌کند که: راه اصلاح فردی و اجتماعی، شناخت قرآن، و شناساندن آن در مراحل مختلف زندگی و بهره‌گیری عملی از آن است.

در قرآن کریم می‌خوانیم: «وَالَّذِينَ يُفَسِّحُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُفْسِدِينَ»^{۱)} (کسانی که این کتاب را دست آویز خود و دیگران قرار داده، نماز را بر دارند، نتیجه کار به اصلاح آورندگان را ضایع و بی‌اثر نخواهیم ساخت.)

بسیار عارفان و عرفا بر آن مسئله تدبّر در قرآن (مرحله دوّم) مدّتهاست که در جوامع اسلامی به دست، آموش، سپرده شده است و بنابراین (مرحله سوّم) یعنی تمسک به قرآن نیز به طور کمال مورد توجّه قرار گرفته است، در نتیجه محرومیت از زندگی اسلامی را همراه خود، برای مردم، ظاهر مسلمان آورده است.

یک مسلمان بایستی در هر مسأله، مسائل زندگی از دید قرآن، آگاهی لازم را داشته باشد و کسی که اسلام را به عنوان یک مکتب می‌شناسد، مکتبی برای یک زندگی سالم، یک مکتب الهی برای ارائه راست‌ترین و پدیدارترین راه‌های هدایت، دیگر نمی‌تواند به همین اندازه اکتفا کند که فقط معتقد باشد که دین اسلام در قرآن و اتمّ است بدون این که بداند اسلام چیست؟ و چه می‌گوید؟

درباره‌ی این کتاب بزرگ و پر اهمیت تا به حال کتاب‌های بسیاری در طول تاریخ اسلامی و بخصوص در قرن حاضر نوشته شده است. (علاوه بر شش جلد کتاب تفسیر بزرگ و کوچک)، مسلمانان آینده نیز کتاب‌هایی در این موضوع نوشته خواهند شد و تحقیقاتی تازه‌تر درباره‌ی موضوعاتی که هنوز مطرح نشده، در آنها طرح خواهد گردید.

۱. سوره‌ی اعراف، آیه ۱۷۰.

ولی در این نوشتارهای مختصر و مفید برادرمان آقای محمّدحسن کلیدری، یادآوری‌هایی چند در زمینهٔ آشنایی با این کتاب مقدّس عرضه شده است که در نوع خود، کاری است جدید و در خور حوصله خواننده، که امید است مایهٔ علاقمندی بیشتر ما مسلمین و نیز همهٔ انسانهای دوستدار راه انسانیت، به این هدیهٔ ارزندهٔ الهی گردد، که هدیه‌ای است برای همهٔ انسان‌ها، در همهٔ زمان‌ها و بتوانیم بهره‌های بیشتری در انسانی‌سازتن محیط خود و به کسب معرفت‌ها در همهٔ زمینه‌های عمیق با الهاماتی که از آن سران گرفت موفق گردیم.

والسلام
ماشاءالله اسداللهی

